

Szentháromság ünnepe után 10. vasárnap

► 1Kor 12,1–11

Egység a sokféleségben

A vasárnap jellegéről

A Szentháromság ünnepe utáni 10. vasárnaptól a 17. vasárnapig terjedő időszaknak a Pröhle-féle *Agenda* ezt az összefoglaló címet adja: „Akiket Isten elhívott, azokat meg is igazította”. E vasárnapok igéi tehát az Úr és népe közötti különleges szeretetkapcsolat forrására és Isten irgalmának gazdag kiadására irányítják a figyelmünket. A *Liturgikus könyv* a nap témáját így foglalja össze: „Ismerjük fel, amit Isten Krisztusban tett értünk!” Egyértelmű az utalás az ünnep történeti vonatkozására, hiszen ezen a napon emlékezünk Jeruzsálem Kr. u. 70-ben bekövetkezett pusztulására (vö. Lk 19,41–48). A kijelölt szakasz tehát arra emlékezteti az Isten igéjére figyelő gyülekezetet, „hogy bűnbánattal vegye számba mulasztásait, illetve hogy reménységgel nézzen előre a megtartó Isten kegyelmében bizakodva” (MAGASSY 1997, 97. o.).

A textusról

Korinthusban némelyek olyan feltűnő lelki jelenségekre helyezték a hangsúlyt, mint a nyelveken szólás, és ezeket a megnyilvánulásokat a Szentlélek hatásának bizonyítékeként tartották számon a keresztény ember életében. A közös-

ség „pneumatikusnak” nevezett tagjait már itt a földi életben az eljövendő mennyei teljesség birtokosainak tartották. „Az ilyen gondolkodásmód viszont olyan teológiai, hitbeli elhajlás, amely elbizakodottsághoz, az értékrend felborulásához és főként testvérietlen, szeretetlen magatartáshoz vezet.” (CSERHÁTI 2008, 538. o.) Pál mindezekelőtt pásztori szeretettel testvéreiként szólítja meg a címzetteket.

A 2–3. versekben az apostol olvasói pogány múltjára utalva hivatkozik a különböző bálványkultuszokat kísérő lelki természetű megnyilvánulásokra, majd arra figyelmeztet, hogy ezek eredetével kapcsolatban mindig a hitbeli állásfoglalás a döntő: képviselőjük vajon átkozza vagy élete Urának vallja Jézust? Az előbbi magatartás kizárja, az utóbbi viszont minden kétséget kizáróan alátámasztja Isten Szentlelkének jelenlétét.

A 4–6. versek elsősorban azt hangsúlyozzák, hogy bár a lelki ajándékok különbözőek, aki cselekszik mindezekben, mégis ugyanaz. A Lélek ugyanaz (4. vers), az Úr ugyanaz (5. vers), Isten ugyanaz (6. vers). CSERHÁTI Sándor felhívja a figyelmet arra, hogy a felsorolásban, fordított sorrendben ugyan, de a később kiforrott szentháromságtan mindhárom személye szerepel (2008, 552. o.).

A 7. versben a hasznosság (συμφέρων) fogalma a lelki ajándékok egyik fő kritériumaként

jelenik meg. Ez azonban semmiképpen sem az egyéni haszonszerzésre vonatkozik, sokkal inkább arra, hogy a gyülekezet tagjai isteni adományaikkal hogyan és milyen mértékben tudnak használni másoknak.

A 8–11. versek nem teljes körűen sorolják fel az egyes „karizmákat”, amelyek különbözőségükben is az egy Lélek ajándékai. Összességében olyan Istentől kapott képességekről van szó, „amelyek alkalmassá teszik a megajándékozottat az egyházban végzendő feladatára” (CSERHÁTI 2008, 541. o.). Pál nem állít fel rangsort ezek között, bár szavaiból kiérezhető, hogy az evangélium hirdetése mindenképpen előrébb való a nyelveken szólásnál. A bölcsesség (σοφία, 8. vers) és az ismeret (γνώσις) a Szentírás magyarázatának képességeit jelölik; a hit (πίστις, 9. vers) pedig a csodákra is képes, „hegyeket megmozdító” (vö. Mt 17,20) erő értelmében fordul elő. A gyógyítások kegyelmi ajándékai (χαρίσματα ἰαμάτων, 9. vers) az egészség helyreállításának isteni adományát, a próféta-lás (προφητεία, 10. vers) pedig Isten személyes és időszerű üzenetének közvetítését jelenti.

A szó szoros értelmében vett adományokról van tehát szó, amelyeket nem lehet birtokolni, sem kisajátítani. A felsorolásnál feltűnő a jelen idő (adatik – δίδονται, 7. vers), hiszen a kegyelmi ajándékok kiáradása folyamatosan aktuális esemény.

Teológiai összefüggések

Pál a lelki ajándékok felsorolásával – kötelező érvényű szabályok felállítása nélkül – a Lélek kegyelmes kiáradására mutat rá a gyülekezetben. Krisztus egyháza nem karizmatikus elitcsapat, hanem a Szentlélek adományaiban részesülő és az ő áldásaiból élő hívők közössége.

Bár levelében az apostol többször foglalkozik a nyelveken szólás képességével és jelenségével, üzenetének egésze mégis túlmutat ezen. A gyülekezet egységéről van szó az adományok sokféleségében. Ez a bibliai sokféleség ugyanak-

kor alapjaiban különbözik bármiféle ideológiai pluralizmustól.

Mindenkinek adatik valami, de senkinek sem minden. Senki sem marad üres kézzel, adottságainak megfelelően mindenkire szolgálat bízott. Nem feltétlenül megmagyarázhatatlan, ámulatba ejtő jelenségekről van szó, viszont többről, mint amit magunkból előcsalogathatnánk. Isten Szentlélekének szabadsága e tekintetben sem korlátozható.

Igehirdetési vázlat

A korinthusi gyülekezet gazdag volt lelki ajándékokban, mégis sok volt közöttük a versengés és a megosztottság. Pál ezért nem egyszerűen az ajándékokról tanít, hanem arról, hogyan lelhető meg Isten Lelke által a sokféleségben is az egység. Jeruzsálem sorsának tükrében számunkra is alapvető kérdés: vajon mi felismerjük-e Krisztusban „a békességre vezető utat” (Lk 19,42), elfogadjuk-e, hogy mindenünk Istentől van, és tudunk-e a magunk és egymás ajándékának örülni?

Ismerjük fel, hogy a Szentlélek Krisztushoz vezet

„Senki sem mondhatja: Jézus Úr, csakis a Szentlélek által.” (3. vers)

A lelki túlfűtöttség nemegyszer zsákutcába, vég-ső esetben pedig akár szakadékba is viheti az embert. Babel tornyának építőit önhittségbe, Isten közbelépése nyomán pedig zűrzavarba taszította nagyravágyó lelkesedésük. A farizeus Saul Krisztus egyházának üldözésébe hajszolta a vallási rajongás. A korinthusi gyülekezet tagjainak pogány múltjára is jellemző volt egyfajta elragadottság, átszellemültség és önkívület, amely azonban a „néma bálványokhoz” vonzotta őket. Ki tudja, hányféle lelki hatás ér el minket is? Fontos felismernünk Istentől kapott kegyelmi ajándékainkat. Az apostoli ige ma a spiritualitásról tanít: ezen a téren sem a külső forma, hanem mindig a belső tartalom az irányadó. A Szentlélek mindig Krisztusra mutat, őhöz vezet, így tartja helyes mederben az életet.

Ismerjük fel, hogy sokféleségünk Istentől van
 „A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek
 vannak, de a Lélek ugyanaz.” (4. vers)

Napjaink gyakran hangoztatott jelszava a pluralizmus, ám ennek olyan vadhajtásait is tapasztaljuk, amelyek az igazság relativizálásához és az értékek megkérdőjelezéséhez vezetnek. Krisztus egyházában a sokféleség nem elválaszt, hanem összeköt. Az ajándékok különböznek, de akitől mindezt kapjuk, ugyanaz. Tegnap, ma és minden időben. Az egység, az összhang nem egyformaságot vagy uniformizálást jelent. Ahogyan Claude Monet és a többi impresszionista festő képein az egymás mellé festett különböző árnyalatok összehatásából bontakozik ki az egységes szín- és formavilág, úgy az Isten Lelke által szétszótott különböző kegyelmi ajándékaink is egy nagy kompozíció alkotóelemei.

Ismerjük fel, hogy ajándékaink célja a közösség építése
 „A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.” (7. vers)

Lelki kincseink Isten által támasztott döntő kritériuma, hogy azokkal mások épülését kell szolgáljunk. A kegyelmi ajándékokat a körülöttünk élők javára szükséges felhasználnunk, nem pedig saját céljainkra. Jó esetben a focista sem a maga önző elgondolása és érdeke szerint küzd a pályán, hanem az egész csapat győzelmét tartja szem előtt. A zenekar tagjai sem hagyhatják figyelmen kívül velük együtt muzsikáló zenésztársaikat. Krisztus egyházában is ezzel a lelkülettel kell egymást segítenünk, erősítenünk és építenünk a magunk lehetőségei szerint. Adottságainkat állítsuk hát jó szívvvel a közösség szolgálatába, anélkül, hogy lekicsinyelnénk vagy túlértékelnénk azokat.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Kötelező: Lk 19,41–48; fakultatív: 2Móz 19,1–8

Énekek

EÉ 460, 323, 266, 571

Imádság

Uram, az én emberi lelkesedésem
 a te Szentlelked nélkül
 üszökké szürkülő parázs.

Amikor azonban bennem és előttem
 Lelked világít, ragyog fel áldón,
 öröm és békesség születik.
 Valóságossá lesz
 a menny az életemben.

Köszönöm neked,
 kegyelmes Istenem,
 az üdvösség örök pecsétjét,
 amellyel itt s túl ezen a földi világon
 megáldottad a létezésemet!
 Ámen.

(Hajdú Zoltán Levente: *Lelkesedés*)

Illusztráció

Az állatok olimpiája

Egy napon az állatok úgy döntöttek, hogy [...] olimpiát rendeznek. Megválasztották az olimpiai bizottságot, akik az esélyegyenlőség érdekében együtt döntöttek a versenyszámokról. A hal az úszást, a kenguru a távolugrást, a medve a birkózást, a ló a futást, a sas pedig a repülést ajánlotta.

Az első versenyszám az úszás volt. A hal igazán remekelt, a medve lett a második, valamivel később pedig a ló és a kenguru is célba ért. A sast viszont ki kellett menteni a vízből, hogy bele ne fulladjon.

Következett a távolugrás. Ebben a kenguru végzett az első helyen, a ló jól teljesített, és valahogy a medve is megbirkózott a feladattal. A sas súlyos szabálytalanságot követett el, mert a nekirugaszkodás után önkéntelenül is folyton repülésbe kezdett. Képzeltük, hogy szegény hal mit produkált...

A birkózást a medve nyerte meg, ám a nagy küzdelemben véletlenül eltörte a sas szárnyait.

A futásban a ló lett az első, a kenguru folyton ugrálásra váltott, a hálnak pedig ezúttal sem volt esélye.

Végül eljött a repülés ideje, és bár ez volt a sas kedvenc versenyszáma, törött szárnyakkal sajnos ki kellett hagynia. Igaz, végül a többiek sem mertek kockáztatni, amikor ugyanis megpillantották a szédítően magas sziklaszirtre festett rajtvonalat, rögtön visszaléptek a versenytől.

Ha folyton másokéhoz mérjük adottságainkat, illetve egymással rivalizálva akarjuk végezni a szolgálatunkat, úgy járunk, mint ezek az állatok. Megsérülünk, kudarcot vallunk, elveszítjük a motivációnkat, és könnyen meghátrálunk olyan feladatok elől is, amelyeket egyébként képesek lennének teljesíteni. Ha azonban felismerjük Istentől kapott kegyelmi ajándékainkat, és ezek kibontakoztatására szánjuk életünket, akkor örömet lelünk a szolgálatban, és áldássá leszünk a környezetünk számára is; akkor élünk, mint hal a vízben, és szárnyalunk, mint felhők fölött a sas.

Ismeretlen szerző

Felhasznált irodalom

- BOLYKI János 1998. A korinthusiakhoz írt első levél magyarázata. In: *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. 3. köt. Kálvin Kiadó, Budapest. 257–276. o.
- CSERHÁTI Sándor 2008. *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele. Fordítás és magyarázat*. Luther Kiadó, Budapest.
- HAJDÚ Zoltán Levente 2016. *Nem a felhők fölött. Imádások*. Kálvin Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 1944. Az egyházi év útmutatása. *Lelkipásztor*, 20. évf. 8. sz. 346–348. o.
- MAGASSY Sándor, id. 1997. *Óegyházi perikópák*. 2. köt. *Az óegyházi perikóparend alapján kijelölt igék feldolgozásainak kritikai elemzése és prédikációs vázlatok Luther teológiájának tükrében*. Szerzői kiadás, Budapest. 97–100. o.
- ZWEYNERT, Gerhard 1974. 10. Sonntag nach Trinitatis. In: *Evangelische Predigtmeditationen 1973/74. Ordnung der Predigttexte – Reihe II*. 2. köt. Evangelische Verlagsanstalt, Berlin. 257–261. o.

■ SMIDÉLIUSZ ANDRÁS